

Charakterystyka niektórych gatunków inwazyjnych

Rośliny inwazyjne to te spośród roślin synantropijnych (związanych z człowiekiem), które w krótkim czasie zajmują nowe siedliska, powodując straty przyrodnicze, ekonomiczne, kulturalne oraz zagrażając zdrowiu i życiu człowieka.

Niektóre cechy roślin inwazyjnych:

- produkcja ogromnych ilości nasion, rozsiewanych na duże odległości,
- posiadanie podziemnych kłączy i bulw, które mogą być przenoszone przez wodę,
- zdolność przetrwania niekorzystnych warunków środowiskowych (susze, powódzie),
- zdolność do regeneracji nawet z bardzo małego fragmentu rośliny macierzystej,
- skuteczniejsze przywabianie zapylaczy (owadów zapylających).

Charakterystyka niektórych gatunków roślin inwazyjnych rosnących w SPN:

Niecierpek gruczołowaty – gatunek pochodzenia azjatyckiego, sprowadzony do Europy w XIX w. jako ozdoba ogrodów. Jest rośliną jednoroczną, dorastającą nawet do 3 m wysokości o czerwonawej i pustej w środku łodydze. Posiada kwiaty różowe, czasem białe, zebrane w obfite grona. Owoce są wydłużone, pękające pod wpływem dotyku lub mocniejszego powiewu wiatru. Wyrzucają przy pęknięciu nasiona na odległość nawet 6-7 m od rośliny macierzystej. Taki sposób rozsiewania nasion, zwany ballochorią, zwiększa inwazyjność gatunku. Dzięki szybkiemu wzrostowi niecierpek konkuruje z roślinami rodzimymi o wodę, sole mineralne, światło i miejsce. Dodatkowo nasiona mogą być przenoszone przez wodę. W ten sposób pokonuje bariery ekologiczne, niemożliwe do przekroczenia przez wiele gatunków rodzimych (drogi, rzeki). Roślina ma właściwości allelopatyczne – hamuje kiełkowanie i wzrost innych gatunków. Jego kwiaty są chętnie odwiedzane przez owady zapylające – są duże i produkują więcej nektaru niż gatunki rodzime. Gatunek rośnie licznie w trzcinowiskach nad jeziorem Gardno.

Rdestowce: sachaliński, ostrokończysty oraz pośredni to również gatunki pochodzenia azjatyckiego. Są wieloletnie, dorastają nawet do 4 m wysokości. Poszczególne gatunki różnią się od siebie głównie rozmiarem i kształtem liści. Ostrokończysty ma jasnozielone liście o długości 5-15 cm, w zarysie eliptyczne z prosto uciętą nasadą. Liście rdestowca sachalińskiego są znacznie większe, osiągają długość nawet 30 cm, są szeroko eliptyczne z nasadą sercowatą. Rdestowiec pośredni łączy zaś cechy obu gatunków. Rdestowce to gatunki silnie inwazyjne – są zagrożeniem nie tylko dla różnorodności biologicznej, ale również powodują straty ekonomiczne - ich silne kłącza i pędy są w stanie przebić asfalt, stwarzają zagrożenie powodziowe porastając brzegi cieków wodnych i zmniejszając ich przepływ, zmniejszają także widoczność wzdłuż dróg i torów kolejowych. Powodują zmiany w krajobrazie, utrudniają zwierzętom wędrówki, zmniejszają atrakcyjność turystyczną, po przekwitnięciu i opadnięciu liści szpecą przestrzeń. Dodatkowo mają właściwości allelopatyczne hamujące wzrost innych roślin. Rdestowce spotkamy w Rąbce koło Łeby.

Porównanie liści rdestowców

Nawłóć zwyczajna

Nawłócie: kanadyjska i późna to gatunki pochodzenia amerykańskiego, sprowadzone do Europy w XIX w. jako wieloletnie rośliny ozdobne i miododajne. Dorastającymi do 1,5 m wysokości. Mają kwiaty żółte, zebrane w wiechowaty, trójkątny w zarysie kwiatostan. Owoce posiadają aparat lotny, co umożliwia rozprzestrzenianie się nasion z pomocą wiatru (czasem na duże odległości). Dodatkowo nawłócie potrafią rozmnażać się wegetatywnie poprzez podział kłącza, którego fragmenty mogą być przenoszone przez wodę. Nawłócie tworzą jednogatunkowe łąny i zagłuszają rośliny rodzime. Tworząc monokultury sprawiają, że zacierą się mozaikowość siedlisk, w skutek czego powodują utratę miejsc lęgowych, schronień oraz bazy pokarmowej wielu gatunków zwierząt, przede wszystkim ptaków. Duże łąny nawłóci spotkamy na nieużytkach w pobliżu Smołdzina.

Robinia akacja

Robinia akacja - gatunek pochodzenia amerykańskiego, sprowadzony do Europy na początku XVII w. jako drzewo przydrożne, parkowe oraz ozdobne. Robinia dorasta nawet do 25 m wysokości, choć rzadko przekracza 15 m. Posiada pierzastozłożone liście oraz okazałe, białe, zebrane w grona kwiaty, o przyjemnym zapachu. Kwiaty są jadalne, mają właściwości lecznicze. Są miododajne, więc chętnie odwiedzają je zapylacze, w tym pszczoły. Robinia wytwarza odrośla korzeniowe, przez co zdobywa nowe tereny i jest trudna w zwalczaniu. Dzięki nim gatunek tworzy tzw. laski robiniove, często bardzo gęste, trudne do przebycia zarówno przez człowieka jak i przez zwierzęta. Zmiana żyzności gleb powodowana przez robinie jest szczególnie niebezpieczna dla bardzo cennych przyrodniczo siedlisk muraw kserotermicznych. Na terenie Parku rośnie na Rowokole, w Klukach i w Rąbce.

Dąb czerwony

Dąb czerwony to też gatunek pochodzenia amerykańskiego, sprowadzony jako drzewo domieszkowe do lasów. Od rodzimych gatunków dębów odróżniają go: ostro zakończone, klapowane blaszki liściowe, przebarwienie się liści jesienią na kolor czerwony oraz krótsze i bardziej pękate żołądźcie. Gatunek ten jest odporny na susze, mrozy oraz zanieczyszczenia, dzięki czemu łatwo rozprzestrzenia się wzdłuż dróg. Liście bardzo długo się rozkładają, a ich gruba warstwa zalegająca na ziemi utrudnia rozwój jakiegokolwiek roślinności. Żołądźcie są przenoszone przez zwierzęta, co pomaga w zdobywaniu nowych siedlisk. Gatunek ten spotkamy na Rowokole lub nad jeziorem Dołgie Wielkie.